لطافتی در تعبیر «صایمان» در روایت ابن راشد؛ صایم اهل مدینه

(31:20)

شاگرد: تعبیر «صایمان» با استصحاب می‌سازد؟

استاد: اتفاقا این هم یکی از نکات لطیف است؛ نفرمودند «بصایمی». «صایمان» یعنی اهل المدینه. قبلاً در ذهنم آمده بود. در این جواب امام، خیلی لطافت هست. فقط می‌خواهد شما این مبانی را فرض بگیری و بعد جواب امام را ببینی. فرمودند شما مثل من هستید. من در مدینه بودم، بغداد هم با همان روزه اهل مدینه روزه گرفتند.

شاگرد۲: «صایمان» ظهور در اهل البیت ندارد؟

استاد: همه اهل البیت که آن روز نبودند. آن جا خود امام علیه‌السلام بودند.

شاگرد: جور در می آید مخصوصاً با «صُم للرؤیة» که صایم ما بر آن اساس است.

استاد: بله، فهم خود راوی این بود. اما می‌خواهم لطافت جواب را بگویم، نه ظهور را. لطافت یک چیزی غیر از ظهور است. آن را که همه می فهمی؛ حاج آقا در درسشان می‌گفتند. وقتی حضرت بیدار شدند و به بلال عتاب کردند که چرا ما را صدا نزدی؟! گفت «انّ‌الذی اَنامَکم قد اَنامَنی». همان خدایی که شما را به خواب برد، من را هم به خواب برد. حاج آقا می‌فرمودند دنبالش را نگاه کنید. حضرت فرمودند «لقد نمتم فی وادی الشیطان»؛ اینجا وادی شیطان بود که نمازش قضا شد. بعد در روایت دارد که خود حضرت به همراه امیرالمؤمنین به جماعت نماز را خواندند، ولی هیچ کسی نفهمید. لذا حضرت نفرمودند «نُمنا». همان جا می‌توانستند بگویند «نُمنا». یعنی من هم همینجا جزء شما نمازم قضا شد. ولی فرمودند «نمتم». لذا ظرافت کاری هایی که القاء کلام می‌کند تفاوت می‌کند.

در اینجا هم حضرت نفرمودند «انی لم اصم یوم الاربعاء». فرمودند «لقد صمتَ بصایمان»؛ پنج شنبه را به همان روزه ما گرفتی. ما یعنی اهل البیت. لذا او خاطر جمع شد که امام فرمودند نگران قضا نباش. غیبوبت بعد الشفق امارات ندارد. دل او جمع شد. معلوم است. بله، دنبالش جالب است؛ بعد از اینکه به امام علیه‌السلام گفت آقا چه شد؟ چون هنوز نگران بود. حضرت فرمودند: «ا لم اَکتُبْ الیک انّما صمتُ‌الخمیس؟!». البته برخی از آقایان «صمتَ» را سال کرده بودند درحالی‌که ظاهرش این نیست. این احتمال خیلی بعید است. «اَ لم اَکتُبْ الیک انّما صمتُ‌الخمیس؟!»؛ ببینید تعبیری چقدر لطیف است. پنج شنبه را روزه گرفتم. او از کلام حضرت می‌فهمد که به امارات غیبوبت اعتناء نکن. اما اینکه درواقع من چهارشنبه را گرفتم یا نه، اول ماه چیست، جواب‌های حضرت و عبارات حضرت با لطافت تمامی از آن ساکت است. یعنی بعداً اگر کسی بخواهد مداقه کند امام علیه‌السلام مفر گذاشته‌اند. فرمودند «انی اتکلم بکلمة لی منها سبعین مخرج». مخرج یعنی محمل. البته اینها ظهور نیست. اینها در رفت‌وبرگشت ها به ذهنم آمده بود.

بازبینی #2
ایجاد شده 8 ژانویه 2026 13:58:32 توسط ... .
به روزرسانی شده 8 ژانویه 2026 14:56:14 توسط ... .